

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **Š. M.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Ritterem
sídlem Riegrova 12, 779 00 Olomouc

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2021, č. j. MPSV-2021/192820-922,
ve věci příspěvku na péči

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2021, č. j. MPSV-2021/192820-922, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci k rukám advokáta JUDr. Petra Rittera náhradu nákladů řízení ve výši 4 173 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 12. 8. 2021, č. j. 14747/2021/UNI. Tímto rozhodnutím úřad práce žalobci odejmul příspěvek na péči ode dne 1. 9. 2021.
2. **Žalobce v žalobě** namítal, že byl zbaven způsobilosti k právním úkonům rozsudkem Okresního soudu v Olomouci dne 29. 4. 2005, protože trpí vrozenou trvalou středně těžkou mentální retardací a jeho intelektové schopnosti spadají do pásma imbecility, mentální věk 6-9 let. Žalobce nebyl a není schopen se sám o sebe postarat a vyžaduje nepřetržitou pomoc druhé dospělé osoby, není schopen soustavného zaměstnání. V rámci

přezkumu svéprávnosti v roce 2014 znalec duševní onemocnění žalobce potvrdil. Soud uznal žalobce nadále nesvéprávným. Žalobce měl přiznaný příspěvek na péči 880 Kč měsíčně. Žalobce nezvládá orientaci mimo své přirozené prostředí, jak nesprávně uvedl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Olomouc (dále jen „OSSZ“) ze dne 14. 7. 2021. Po duševní stránce žalobce nezvládal základní životní potřebu (dále jen „ZŽP“) mobilita. Žalobce nezvládá péči o domácnost, jak potvrdil citovaný znalecký posudek. Žalobce není schopen nakládat s finančními prostředky, nezvládá péči o zdraví a péči o domácnost. Nesprávný je závěr žalovaného, že u žalobce nebyla prokázána středně těžká mentální retardace. Žalobce nezvládal při svém duševním postižení ani ZŽP osobní aktivity. Podle znaleckého posudku u žalobce není možné zlepšení duševního stavu. V roce 2005 byl žalobci přiznán invalidní důchod III. stupně a příspěvek na péči 8 000 Kč. Žalobce není schopen dodržet denní režim. Opatrovník nemůže žalobce ponechat bez dozoru a není schopen ani se svou rodinou zajistit žalobce ze svých prostředků. Opatrovnictví zatěžuje celou domácnost a nikdo jiný opatrovníkem být nemůže. Žalobce nemá vlastní bydlení ani finanční prostředky. Jeho rodiče byli nemajetní, žili v nájmu. V případě, že by opatrovníkem byla obec, žalobce by musel být umístěn do nějakého zařízení a zatěžoval by finančně stát nebo obec či kraj. Žalobce navrhl důkaz znaleckým posudkem ze dne 8. 5. 2014 ve věci svéprávnosti.

3. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** vysvětlil, že nárok na invalidní důchod není předmětem tohoto řízení stejně jako omezení svéprávnosti. Znalecký posudek z roku 2014 není posudkem znalce z oboru posudkového lékařství a nevyjadřuje se ke schopnosti zvládat jednotlivé ZŽP. Příspěvek na péči byl žalobci již dříve odejmut rozhodnutím úřadu práce ze dne 31. 7. 2018 a v odvolacím správním řízení byl na základě posudku posudkové komise příspěvek na péči snížen z 12 800 Kč na 880 Kč měsíčně od listopadu 2019. Na rozdíl od OSSZ hodnotila posudková komise jako nezvládanou i ZŽP osobní aktivity s ohledem na objektivizovaný zdravotní stav žalobce. V přezkoumávaném správním řízení došlo k objektivizaci zdravotního stavu žalobce na základě vyšetření za hospitalizace. ZŽP osobní aktivity na rozdíl od předchozího hodnocení nebyla uznána jako nezvládaná. Bylo zjištěno, že u žalobce není úplná absence sociálně vztahového rámce a trvá styk žalobce s rodinou. Žalobce je bez závažného smyslově kognitivního deficitu. Podle dokumentace i sociálního šetření včetně psychologické zprávy má žalobce kamarády, chodí ven, jiné aktivity ho nebaví a nechce se mu, baví ho ležet, do práce nikdy nechodil, nechtělo se mu, přítelkyni nemá a ani nechce. Nechuť k výkonu činností obvyklých pro běžnou populaci téhož věku však neznamená nezvládání této činnosti. Navíc z psychologického vyšetření vyplývá (v návaznosti na jednotlivé složky IQ), že nově diagnostikovaný aktuální intelektový výkon se pohybuje v pásmu lehké mentální retardace, na rozdíl od dříve deklarované středně těžké mentální retardace, a to ještě s podezřením na simulaci (předstírání) a agravaci (zveličování) obtíží. Podle závěru posudkové komise předložená zdravotnická dokumentace ani provedené sociální šetření neprokázaly, že zdravotní stav žalobce způsobuje nezvládání další konkrétní ZŽP. Žalobce má intelektové předpoklady v pásmu lehké mentální retardace, kdy se předpokládá a je možné fixovat základní zásady zvládání ZŽP. Představa, že zjištěná diagnóza automaticky znamená neschopnost zvládat konkrétní ZŽP či jednotlivou aktivitu v jejím rámci, je v příkrém rozporu se zákonem o sociálních službách, respektive se způsobem hodnocení zdravotního stavu, funkčních poruch a zvládání ZŽP. Zjištěný a prokázaný zdravotní stav musí mít za následek poruchu funkčních schopností a tato porucha musí být navíc ještě v úrovni úplné nebo těžké poruchy a musí příčinně způsobovat neschopnost zvládat ZŽP. Z tohoto pohledu se také

hodnotí veškeré individuální okolnosti na straně posuzované osoby. Dle názoru žalovaného posudek posudkové komise dostal požadavkům na něj kladeným. Zjištěná porucha funkčních schopností musí dosahovat úrovně úplné poruchy v přijatelném standardu. Úplná nebo těžká porucha funkčních schopností ve směru k dalším ZŽP prokázána nebyla.

4. **Žalobce v replice** ze dne 16. 3. 2022 namítl, že podle posledního posudku posudkové komise ze dne 28. 8. 2019, jehož platnost byla stanovena od 1. 2. 2018 do 30. 6. 2022, byl osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost) s tím, že nezvládne 3 z 10 ZŽP, a to péči o zdraví, péči o domácnost a osobní aktivity. Podle nynějšího posudku posudkové komise ze dne 9. 11. 2021 žalobce zvládá ZŽP osobní aktivity. Posudková komise opírá své závěry o zjištění, že žalobce má trvalý styk s rodinou, má kamarády a chodí na procházky. Tyto informace neodpovídají skutečnému stavu věci. Žalobce udržuje stálý styk pouze se svým opatrovníkem J. M., který o žalobce každodenně pečuje. Žalobce se se svou sestrou nestýká, svého opatrovníka označuje za strýce, ale ve skutečnosti je to jeho bratranec. Žalobce není schopen pochopit složitější rodinné vazby. Styk s jinou rodinou je naprosto minimální. Pokud žalobce v rámci šetření uvedl, že chodí sám na procházky, není tomu tak, jedná se o fabulaci. Na procházky chodí vždy se svým opatrovníkem a v rámci jakékoliv aktivity vyžaduje neustálý dohled. Žalobce psychologe uvedl své bydliště v O., kde také chodí na procházky, ale ve skutečnosti má bydliště ve Š. Tvrzení žalobce je třeba vnímat s ohledem na jeho mentální retardaci, kdy není schopen se pořádně orientovat v čase ani v místě. Posudek posudkové komise ze dne 9. 11. 2021 byl vypracován bez osobního vyšetření žalobce posudkovou komisí a posudková komise tak vycházela pouze ze spisového materiálu. Naopak posudek posudkové komise ze dne 28. 8. 2019 vycházel z osobního vyšetření žalobce a potvrdil neschopnost zvládat tři ZŽP. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) má být osobní vyšetření žadatele pravidlem. Proto byl nyní posudek posudkové komise ze dne 28. 8. 2019 nedostatečný. Žalovaný pominul znalecký posudek psychiatra ze dne 8. 5. 2014, který diagnostikoval středně těžkou mentální retardaci žalobce. Stejný závěr potvrdil dřívější znalecký posudek ze dne 10. 4. 2005. Podle obou znalců žalobce trpí středně těžkou mentální retardací, která je trvalého charakteru bez možného zlepšení. Pochybnosti vzbuzuje řada posudků o závislosti žalobce s rozdílnými závěry. Podle posouzení stupně závislosti žalobce ze dne 26. 11. 2008 je žalobce závislý ve třetím stupni. Platnost tohoto posudku byla stanovena jako trvalá. Podle posudku o závislosti žalobce ze dne 26. 10. 2015 nebyl žalobce schopen zvládat 7 z 10 ZŽP z důvodu retardace na hranici lehké až středně těžké s IQ 49. Platnost posudku byla stanovena do 31. 12. 2016. Podle posudku závislosti žalobce ze dne 20. 2. 2017 žalobce splňuje kritéria III. stupně závislosti (IQ 45). Platnost posudku byla do 31. 1. 2018. Podle posudku o závislosti ze dne 18. 5. 2018 byla snížena závislost ze stupně III na žádnou závislost na péči jiné osoby. Mentální retardace byla posouzena jako lehká s žádnou nebo minimální poruchou chování. Závěr tohoto posudku byl změněn posudkem posudkové komise ze dne 28. 8. 2019. Poslední posudek ze dne 14. 7. 2021 neuznal žalobci žádný stupeň závislosti. Vzhledem k trvalé povaze duševní poruchy žalobce nejsou podle žalobce poslední posudky dostatečně objektivizovány a neodpovídají skutečnému stavu věci, když vycházejí často pouze z vyjádření žalobce, které může být s ohledem na jeho mentální stav pouhou fabulací. Posudky nejsou přesvědčivé. Napadené rozhodnutí nezdůvodnilo přesvědčivě, v čem se zdravotní stav žalobce změnil natolik, že stupeň závislosti byl změněn z třetího na první a

nyňní na žádný. Žalobce navrhl zpracovat znalecký posudek hodnotící závislost žalobce na pomoci jiné fyzické osoby.

5. **Žalobce ve vyjádření ze dne 7. 12. 2022** informoval soud, že u Okresního soudu v Olomouci je vedeno řízení o úpravu svéprávnosti a opatrovnictví žalobce. Soud vydal dne 15. 9. 2022 usnesení o ustanovení znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. Posudek tohoto znalce žalobce navrhl jako důkaz v řízení a předložil zprávu praktické lékařky o tom, že žalobce není schopen vzhledem ke svému zdravotnímu stavu samostatně pracovat, jediné v chráněné dílně nicméně žalobce tam není schopen dojet, nevyzná se v jízdách rádech, ve stresu není schopen adekvátně reagovat a není schopen požádat cizí lidi o pomoc. Z této zprávy vyplývá, že žalobce není schopen zvládat ZŽP orientace.
6. **Žalobce ve vyjádření ze dne 22. 2. 2023** navrhl soudu jako důkaz znalecký posudek MUDr. V. H. ze dne 2. 1. 2023 a doložil ho. Dále žalobce odkázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 2. 2. 2023 ve věci invalidního důchodu, kterým soud zrušil rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 3. 2022, protože podle posudku posudkové komise v Ostravě byl žalobce invalidní v prvním stupni, a to od 3. 6. 2021 trvale.
7. **Krajský soud přezkoumal** v mezích žalobních bodů dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
8. Soud ověřil **ze správního spisu**, že přezkoumávané správní řízení zahájil opatrovník žalobce J. M. žádostí o změnu výše přiznaného příspěvku ze dne 21. 9. 2020 poté, co soud rozhodl o změně v osobě opatrovníka (teta žalobce nebyla již schopna funkci vykonávat z důvodu péče o manžela, o žalobce se začal starat bratranec). Rozhodnutí úřadu práce ze dne 12. 8. 2021 o odnětí příspěvku na péči potvrdil žalovaný napadeným rozhodnutím. Žalovaný vycházel z posudku PK MPSV v Ostravě ze dne 9. 11. 2021, podle kterého žalobce není osobou závislou na péči jiné fyzické osoby a nezvládá pouze dvě ZŽP, a to péči o zdraví a péči o domácnost. Žalobce není funkčně omezen po stránce pohybové ani po stránce smyslové. Žalobce netrpí závažným interním onemocněním, svalová síla a funkční schopnosti končetin jsou normální. Jemná motorika rukou i jejich úchopová funkce je zachována. Žalobce je orientován všemi směry a je schopen běžné komunikace. Jeho intelekt je snížen. Dle provedených vyšetření je intelektuální výkon na horní hranici lehké mentální retardace. Jeho myšlení je jednoduché, ale koherentní a logicky správné. Porozumění je dobré. Řeč je tichá. Žalobce odpovídá v krátkých větách. Z provedených testů a vyšetření je patrná tendence zveličovat potíže. Žalobce všem instrukcím ale velmi dobře rozumí. Jeho sebeobsluha je dobrá. Z testového vyšetření bylo zjištěno CIQ 53, VIQ 56, PIQ 55, IVP 58, IPP 59 a IRZ 63. Výkony ve všech třinácti subtestech jsou víceméně vyrovnané. Žalovaný se podrobně vyjádřil ke zvládání všech deseti ZŽP a posudek posudkové komise shledal jako úplný, přesvědčivý, objektivní a řádně odůvodněný.
9. Z věci sp. zn. 72 Ad 35/2022 je soudu známo, že podle posudku PK MPSV v Ostravě ze dne 14. 12. 2022 ve znění jeho doplnění ze dne 21. 12. 2022 je žalobce invalidní v prvním stupni od 3. 6. 2021 trvale, protože žalobci byla diagnostikována lehká mentální retardace s občasnými poruchami chování, s částečnou poruchou orientace, komunikace a náhledu, zpomaleným psychomotorickým tempem, neorientuje se místem a časem. Žalobce má prokazatelný deficit kognitivních funkcí, s oslabenou pozorností a pamětí. Podle nálezu psychiatra MUDr. B. jde u žalobce o lehké až středně těžké mentální postižení.

Myšlení žalobce je primitivní, bez bludných projevů a suicidálních tendencí, chování aktuálně bez autoagresivity a heteroagresivity.

10. **Soud při jednání** provedl dokazování posudkem MUDr. V. H., znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 2. 1. 2023.
11. Zástupce žalobce **při jednání soudu** zrekapituloval, že v průběhu několika let byla vypracována řada posudků, jejichž závěry byly rozdílné a žalobce je přijal s podivem. Podle posudku z roku 2008 byl žalobce závislý ve III. stupni, šlo o těžkou závislost a posouzení mělo trvalou platnost. Podle posudku z roku 2015 byl žalobce závislý ve III. stupni a nezvládal sedm ZŽP. Stejný závěr měl posudek z roku 2017. Všechny tři posudky stanovily u žalobce lehkou až středně těžkou mentální retardaci a IQ 45-49. V roce 2018 přišel zlom a podle posudku žalobce nezvládal dvě ZŽP. To znamená, že za rok byl žalobce schopen zvládat o pět ZŽP více. Posudková komise tento závěr změnila na nezvládání tří ZŽP a I. stupeň závislosti. Na základě posudku z roku 2021, podle kterého žalobce nezvládal dvě ZŽP, mu byl příspěvek na péči odejmut. Závěr posudku se razantně změnil, ale duševní stav žalobce se zásadním způsobem nezměnil. Podkladový posudek napadeného rozhodnutí není objektivní a neobsahuje odůvodnění, jak a proč došlo k významné změně zdravotního stavu. Žalobce vyžaduje neustálou péči a její rozsah se i přes závěry posudku nezměnil. Žalobci byla uznána v roce 2017 těžká závislost a o rok později nebyl uznán závislým na péči jiné osoby vůbec. Zlepšení stavu žalobce nebylo odůvodněno. Posudek posudkové komise o stupni závislosti není objektivní a přesvědčivý. Jsou zde specifické okolnosti případu, a to zásadní změny v posouzení stavu žalobce. Nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav.
12. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Nejprve se soud zabýval právní otázkou, zda úřad práce a žalovaný postupovaly v souladu se zákonem, pokud **v řízení o žádosti žalobce o změnu, resp. zvýšení příspěvku na péči rozhodly o odnětí** této dávky, nebo zda tímto postupem překročily předmět správního řízení.
14. Soud dospěl k závěru, že správní orgány překročily předmět řízení a byl zde první důvod zrušení napadeného rozhodnutí. Úřad práce zahájil přezkoumávané řízení na základě žádosti žalobce o změnu výše přiznaného příspěvku na péči. O této žádosti byl povinen úřad práce rozhodnout, avšak o ní nerozhodl, ale v žádosti zahájeném řízení žalobci příspěvek na péči odejmul. Šlo o odlišné předměty řízení – předmětem jednoho řízení, které vedly úřad práce a žalovaný, byl nárok na dávku a druhé řízení, které žádostí zahájil žalobce, bylo o výši dávky; nejde o totožnou věc. Postup úřadu práce a žalovaného byl v rozporu s § 23 odst. 4 věty první zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí o odvolání. Podle tohoto ustanovení „řízení o změně výše již přiznaného příspěvku nebo o zastavení jeho výplaty nebo o jeho odnětí se zahajuje na návrh příjemce příspěvku nebo z moci úřední, nejde-li o postup podle § 26a odst. 1, v němž se řízení nevede.“
15. Žalovanému by pak bránil v odnětí dávky v odvolacím řízení § 90 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podle kterého „odvolací správní orgán nemůže změnit napadené rozhodnutí v neprospěch odvolatele, ledaže odvolání podal také jiný účastník, jehož zájmy nejsou shodné, anebo je napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy nebo jiným veřejným zájmem“.

16. Úřad práce a žalovaný mohly v přezkoumávaném řízení, které úřad práce zahájil na žádost žalobce, rozhodovat jen o výši příspěvku na péči, nikoliv však o nároku na tuto dávku; zejména nebyly oprávněny v tomto řízení vydat rozhodnutí o odnětí příspěvku na péči, a to ani v prvním stupni, ani v řízení o odvolání. Nicméně, probíhající řízení o změně výše příspěvku na péči nebrání správním orgánům zahájit z úřední povinnosti nové řízení o odnětí dávky (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 108/2012-31, publ. pod č. 2815/2013 Sb. NSS, nebo rozsudek NSS č. j. 6 Ads 13/2013-66).
17. Dále se soud zabýval spornou otázkou, **jestli úřad práce a žalovaný zjistily skutkový a právní stav, tedy stupeň závislosti žalobce v souladu se zákonem.**
18. Podle napadeného rozhodnutí jde u žalobce o horní hranici lehké mentální retardace a není důvod, aby žalobce nezvládal neuznané ZZP.
19. Podle § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumává napadené rozhodnutí ke dni jeho vydání, v posuzovaném případě ke dni 7. 12. 2021. K důkazům pozdějšího data může soud přihlídnout jedině tehdy, obsahují-li skutečnosti, které spadají do doby před vydáním napadeného rozhodnutí. Tak tomu v posuzovaném případě bylo u posudku MUDr. V. H., znalkyně v oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ze dne 2. 1. 2023, protože posudek se zabýval zdravotním stavem žalobce od roku 2014 do vydání posudku. Období před 7. 12. 2021 se týkal i posudek o invaliditě PK MPSV v Ostravě ze dne 14. 12. 2022 ve znění jeho doplnění ze dne 21. 12. 2022, který se týkal období od 3. 6. 2021 do 29. 6. 2022 a jehož podkladem byly rovněž zpráva psychiatra MUDr. B. se závěrem o lehkém až středně těžkém mentálním postižení (v posudku jsou citovány zprávy MUDr. B. ze dnů 24. 8. 2022, 19. 12. 2018 a 16. 2. 2022). Byť je řízení o invalidním důchodu řízením podle jiného právního předpisu a s jiným předmětem řízení, posouzení zdravotního stavu a určení stupně mentální retardace se zde částečně překrývá a obě řízení vycházejí částečně z totožných podkladů.
20. Soud zjistil z **posudku znalkyně MUDr. V. H.** vypracovaného na základě usnesení Okresního soudu v Olomouci č. j. 0P 604/2005 ve věci posouzení svéprávnosti zejména, že žalobce byl odmala opožděný, po dětské obrně a mentální postižení se vyskytlo v rodině ze strany jeho otce, který byl navíc hluchoněmý. Žalobce navštěvoval pomocnou školu a předtím zvláštní školu. Vždy potřeboval dohled. Součástí návrhu byla zpráva praktické lékařky, podle které jde u žalobce o mentální defekt ve středním pásmu a IQ je kolem 47. Žalobce má problémové chování s prvky agresivity a dohled druhé osoby je nutný, jde o psychomotorickou retardaci. Podle znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 10. 4. 2005 (MUDr. J. V., CSc.) žalobce trpěl středně těžkou mentální retardací. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 29. 4. 2005 byl žalobce zbaven způsobilosti k právním úkonům. Podle znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 8. 5. 2014 (MUDr. R. D.) žalobce trpí středně těžkou mentální retardací. Podle rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 2014 žalobce byl omezen ve svéprávnosti tak, že není způsobilý samostatně právně jednat v žádné oblasti života. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 23. 6. 2017 byl žalobce omezen ve svéprávnosti na dobu pěti let tak, že nebyl schopen samostatně činit právní jednání v oblasti rodinněprávní, pracovněprávní, občanskoprávní, nebyl schopen nakládat s majetkem a příjmy v žádné výši, uzavírat smlouvy, rozhodovat o hospitalizaci, poskytování zdravotní a sociální péče, nebyl schopen uzavřít manželství, určit rodičovství, učinit pořízení pro případ smrti včetně vydědění, nebyl schopen vykonávat aktivní a pasivní volební právo. Opatrovnice žalobce 9. 4. 2019 podala žádost o navrácení

svéprávnosti žalobce s tím, že se mu zlepšil stav. Podle sdělení Městského úřadu Š. ze dne 20. 11. 2021 zdravotní stav žalobce je neměnný a byla mu oduznána invalidita a odňat příspěvek na péči. Podle sdělení opatrovníka Jana Motla ze dne 10. 8. 2022 žalobce není schopen se o sebe postarat, být zaměstnaný a orientovat se v jiném než známém prostředí. Téměř rok je žalobce téměř bez finančních prostředků a veškeré výdaje hradí opatrovník. Pokud se situace nezmění, opatrovník se své funkce vzdá. Podle psychiatrického vyšetření MUDr. B. B. ze dne 16. 2. 2022 a výpisu ze zdravotnické dokumentace ze dne 24. 8. 2022 žalobce trpí lehkou mentální retardací a smíšenou poruchou osobnosti, je nesamostatný, nic nevyřídí, je sociálně neobratný, nespolehlivý, nerozumí běžným situacím, doma funguje pod dozorem, je nezaměstnatelný. Podle dokumentace psychiatra byl žalobce jako dítě deprivován, matka byla alkoholička a otec oligofrenní a neslyšící. Podle psychologického vyšetření ze dne 31. 7. 2018 intelekt žalobce je v pásmu středně těžké mentální retardace (IQ 47). Podle propouštěcí zprávy Kliniky psychiatrie Fakultní nemocnice Olomouc ze dne 3. 6. 2021, kam byl žalobce přijat za účelem provedení diferencované diagnostiky a stanovení úrovně mentálních schopností, bylo vysloveno podezření na agravaci potíží a stav uzavřen jako mentální retardace lehkého stupně s celkovým IQ 53. Znalkyně dále vypsala skutečnosti z psychiatrických kontrol z let 2019-2022 se závěrem, že se jedná o lehkou mentální retardaci a smíšenou poruchu osobnosti. Podle psychopatologického nálezu jde u žalobce o lehkou až středně těžkou mentální retardaci, která je trvalého rázu. Žalobce není schopen se plnohodnotným způsobem sám o sebe starat, zajišťovat své záležitosti a jednat s úřady. V tomto směru je odkázán na pomoc a podporu druhých osob.

21. Z provedeného dokazování vyplynulo, že mezi důkazy jsou podstatné rozpory. Některé citované lékařské zprávy a vyšetření hovoří o lehké mentální retardaci, jiné o středně těžké mentální retardaci a jiné o hraničním stavu na pomezí obou citovaných stupňů mentální retardace. Rozpory jsou v podkladech i ohledně přidružených onemocnění (zejména smíšená porucha osobnosti).
22. Žalovaný v napadeném rozhodnutí a posudková komise v Ostravě v posudku ze dne 9. 11. 2021 středně těžkou mentální retardaci popírají a poukazují pouze na zprávy z psychiatrického vyšetření ze dne 3. 6. 2021 a zprávu psycholožky ze dne 1. 6. 2021 a ostatní zprávy necitují a nehodnotí. Přitom v úvodu posudku je mezi podklady uvedena i zpráva praktického lékaře ze dne 14. 2. 2021, zpráva psychiatra MUDr. B. ze dne 19. 12. 2018 a Mgr. I. S. ze dne 3. 7. 2018. Znalecký posudek MUDr. H. ze dne 2. 1. 2023 posudková komise neměla k dispozici.
23. Posudková komise v posudku ani žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec neodůvodnily, v čem a jak se stav žalobce změnil a zlepšil. Závěr o zlepšení stupně závislosti žalobce proto není přesvědčivý. Při odnímání pobírané dávky je posudková komise povinna přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení nebo stabilizace zdravotního stavu žadatele při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána, případně zda odnímaná dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu (obdobně rozsudek NSS č. j. 3 Ads 45/2008-46).
24. Soud dospěl k závěru, že zjištěný skutkový stav je v rozporu s provedeným dokazováním. Posudková komise a žalovaný z lékařských zpráv a dalších listin citovaných v posudku nevyvodily správné skutkové a právní závěry a řádně se s podklady rozhodnutí nevypořádaly. Rovněž neodůvodnily, v čem a jak se zdravotní stav a z něj vyplývající stupeň závislosti u žalobce zlepšil.

25. Soud se vzhledem k procesní situaci nezabýval ostatními žalobními námitkami a navrhovanými důkazy, které žalobce může uplatnit ve správním řízení.
26. Z výše uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. V dalším řízení je žalovaný shora podaným právním výkladem podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán. Protože soud zrušil rozhodnutí správního orgánu ve věci, v níž sám prováděl dokazování, zahrne správní orgán v dalším řízení tyto důkazy mezi podklady pro nové rozhodnutí (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
27. Žalovaný, který neměl v řízení úspěch, nemá ze zákona právo na náhradu nákladů řízení o žalobě. Žalobce měl naopak ve věci plný úspěch, proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení proti žalovanému (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).
28. V části řízení o žalobě byl žalobce zastoupený advokátem. Ze spisu soud zjistil, že advokát učinil ve věci tři účelné úkony právní služby, kterými byly převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, účast na jednání před soudem a písemné podání soudu ve věci samé, tj. zaslání znaleckého posudku k důkazu, který byl proveden jako důkaz při jednání soudu a byl významný pro rozhodnutí soudu [§ 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedené úkony právní služby náleží advokátovi mimosmluvní odměna ve výši třikrát 1 000 Kč [§ 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bodem 3 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy advokátovi náleží 3 900 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát žalobce byl do 18. 1. 2023 plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k prvnímu soudem uznanému úkonu právní služby ve výši 1 300 Kč podle § 57 odst. 2 s. ř. s. částka, která odpovídá sazbě daně 21 % a která činí 273 Kč (další dva úkony právní služby proběhly po 18. 1. 2023, do kdy byl advokát k dani z přidané hodnoty registrován). Informace o plné moci a o zadání znaleckého posudku nebyly účelnými úkony, nezměnily nic na posouzení věci. Celková částka nákladů řízení činí 4 173 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 8. června 2023

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně